

Briseļē, 5.6.2018
COM(2018) 449 final

2018/0237 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS,

ar kuru dalībvalstīm atļauj Eiropas Savienības interesēs parakstīt Protokolu, ar ko groza Eiropas Padomes Konvenciju par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu automātisko apstrādi (ETS Nr. 108)

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA PRIEKŠMETS

Šis priekšlikums attiecas uz lēmumu, ar kuru dalībvalstīm atļauj Eiropas Savienības interesēs parakstīt Protokolu, ar ko groza Eiropas Padomes Konvenciju par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu automātisko apstrādi (ETS Nr. 108) (“grozījumu protokols”). Komisija vienlaikus iesniedza priekšlikumu Padomes lēmumam, ar kuru dalībvalstīm atļauj Eiropas Savienības interesēs ratificēt grozījumu protokolu.

2. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

2.1. Vispārīga informācija

Eiropas Padomes Konvencija par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu automātisko apstrādi (Konvencija Nr. 108) ir vienīgais juridiski saistošais daudzpusējais nolīgums personas datu aizsardzības jomā. Konvencijas mērķis ir aizsargāt tiesības uz privātumu, kas atzītas Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 8. pantā. Tiesības uz privātumu un datu aizsardzību ir nostiprinātas arī ES Pamattiesību hartas 7. un 8. pantā un LESD 16. pantā.

Konvencijā Nr. 108 noteikts, ka Pusēm savas valsts attiecīgajos tiesību aktos ir jāiekļauj pasākumi, kuri vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka tiek ievērotas ikviena indivīda cilvēktiesības attiecībā uz personas datu apstrādi. Tā bija viens no galvenajiem iedvesmas avotiem ES *acquis* izstrādei datu aizsardzības jomā. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 1995. gada 24. oktobra Direktīvas 95/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti 11. apsvērumu viens no tās mērķiem tieši bija “būtiskot un paplašināt [Konvencijā Nr. 108] iekļautos [principus un tiesības]”.

Pašlaik Konvenciju Nr. 108 ir ratificējusi 51 valsts, t. sk. visas 28 ES dalībvalstis, visas četras EBTA valstis, visas Rietumbalkānu valstis, vairākas Eiropas kaimiņreģiona valstis (piemēram, Armēnija, Gruzija), Krievijas Federācija, Turcija un vairākas valstis ārpus Eiropas — gan Āfrikā (piemēram, Senegāla, Tunisija), gan Latīņamerikā (Urugvaja). Vairāku valstu pieteikumi vēl tiek izskatīti (piemēram, Argentīna, Meksika, Maroka), un vairākām valstīm ir novērotājas statuss (piemēram, Japāna, Dienvidkoreja).

Konvencija Nr. 108 tika atvērta parakstīšanai 1981. gadā, krietnu laiku pirms interneta un elektronisko sakaru ēras sākuma. Tehnoloģijas attīstība un informācijas globalizācija rada jaunas problēmas personas datu aizsardzības jomā. Grozījumu protokola mērķis ir modernizēt Konvenciju Nr. 108 ar mērķi nodrošināt risinājumu minētajām problēmām.

2.2. Grozījumu protokols

Modernizētās konvencijas (t. i., Konvencijas Nr. 108, kas grozīta ar grozījumu protokolu) piemērošanas joma būs vienāda visām konvencijas Pusēm un neparedzēs iespēju no tās piemērošanas jomas pilnībā izslēgt sektorus vai darbības (piemēram, valsts drošības jomā) — atšķirībā no pašreizējās Konvenciju Nr. 108 teksta. Tādējādi tā aptvertu visus datu apstrādes veidus, kas notiek Pušu jurisdikcijā gan publiskajā, gan privātajā sektorā.

Ar grozījumu protokolu tiek ievērojami palielināts Konvencijā Nr. 108 noteiktais datu aizsardzības līmenis. Proti, modernizētajā konvencijā būs precīzāk konkretizēts likumīgas apstrādes princips (jo īpaši attiecībā uz prasībām par piekrišanu) un vēl vairāk nostiprināta īpašu kategoriju datu aizsardzība (vienlaikus šīs kategorijas tiks arī paplašinātas, tajās ietverot

kategorijas, kas Savienības tiesībās atzītas par īpašām personas datu kategorijām). Turklāt modernizētajā konvencijā būs paredzēti papildu aizsardzības pasākumi fiziskām personām gadījumos, kad tiek apstrādāti viņu personas dati, (jo īpaši pienākums pārbaudīt plānotās datu apstrādes darbības iespējamo ietekmi un īstenot attiecīgus tehniskus un organizatoriskus pasākumus un pienākums ziņot par nopietniem datu aizsardzības pārkāpumiem) un nostiprinātas arī viņu tiesības (jo īpaši attiecībā uz pārredzamību un piekļuvi datiem). Ir ieviestas arī jaunas datu subjektu tiesības, piemēram, tiesības nebūt tāda lēmuma subjektam, kas datu subjektu ievērojami ietekmē un kura pamatā ir tikai automatizēta apstrāde, tiesības iebilst pret apstrādi un tiesības uz tiesiskās aizsardzības līdzekli, ja tiek pārkāptas personas tiesības.

Modernizētajā konvencijā būs iekļauti pārskatīti noteikumi (pašlaik iekļauti papildu protokolā, ko parakstījušas tikai dažas Puses), kas paredzēs, ka Pusēm jāizveido viena vai vairākas neatkarīgas iestādes, kuru atbildība ir nodrošināt atbilstību Konvencijas Nr. 108 noteikumiem. Minēto iestāžu stāvoklis tiks nostiprināts, pieprasot, lai Puses tām piešķir papildu pilnvaras, piemēram, pilnvaras pieņemt lēmumus par Konvencijas Nr. 108 noteikumu pārkāpumiem un piemērot administratīvu sodu.

Atkāpju sistēma no iepriekš minētajām tiesībām un pienākumiem, kas noteikti grozījumu protokolā, atbilst trim būtiskiem nosacījumiem: Konvencijas Nr. 108 visaptverošās piemērošanas jomas saglabāšana (nav vispārēju izņēmumu), elastība (kas ļauj saskaņot augstus datu aizsardzības standartus ar citām svarīgām sabiedrības interesēm, piemēram, valsts drošības apsvērumiem) un vispārēja saskaņotība ar Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru (jo īpaši nav ierobežojumu, kas ietekmē pamattiesību uz datu aizsardzību būtību).

Kopumā modernizētā konvencija nodrošinās augstu aizsardzības līmeni, vienlaikus atstājot Pusēm iespēju būt elastīgām attiecībā uz konvencijas noteikumu īstenošanu valsts tiesību aktos. Tādējādi pievienošanās modernizētajai Konvencijai Nr. 108 kļūtu pievilcīga tām valstīm, arī valstīm ārpus Eiropas, kuras apsver iespēju izveidot vai stiprināt datu aizsardzības sistēmu. Var sagaidīt, ka konvencijas praktiskā ietekme būs daudz lielāka nekā pašreizējās Konvencijas Nr. 108 ietekme gan piemērošanas jomas, gan tajā paredzēto pienākumu ziņā.

Ar grozījumu protokolu, kad tas stāsies spēkā, tiks ieviesta iespēja Savienībai kļūt par (modernizētās) konvencijas Pusi. Attiecībā uz tiesībām balsot Konvencijas komitejā saskaņotajā tekstā ir paredzēts princips, ka Savienība savas kompetences jomā var balsot ar tādu balsu skaitu, kas Savienībai vienāds ar to dalībvalstu skaitu, kuras ir konvencijas Puses. Lai kļiedētu bažas par Savienības balsojuma ietekmi, tika panākta vienošanās par kompromisa risinājumu, saskaņā ar kuru lēmumus var pieņemt tikai ar Pušu “ļoti lielu balsu vairākumu” (četrus piektdaļus vairākumu), un — attiecībā uz pašiem svarīgākajiem lēmumiem, kuri attiecas uz to, vai Puse ievēro konvenciju, — ir spēkā prasība par “dubultu balsu vairākumu” (kvalificēts balsu vairākums kopā ar to Pušu vienkāršu balsu vairākumu, kuras nav ES Puses).

Ar modernizēto konvenciju tiks stiprināta arī datu aizsardzības efektivitāte, nodrošinot, ka Konvencijas komiteja var izvērtēt to pasākumu efektivitāti, kuri valsts tiesību aktos veikti, lai īstenotu konvencijas noteikumus.

Grozījumu protokola teksts tika saskaņots ar dalībvalstu pārstāvjiem Padomes kompetentajā darba grupā, un tas īsteno Padomes sarunu norādes. Turklāt tas pilnībā atbilst gan Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa Regulai (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti (Vispārīgā datu aizsardzības regula, “VDAR”), gan Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa

Direktīvai (ES) 2016/680 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko veic kompetentās iestādes, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem vai izpildītu kriminālsodus, un par šādu datu brīvu apriti (datu aizsardzības “Policijas direktīva”), tādējādi izslēdzot iespēju, ka uz dalībvalstīm saskaņā ar Eiropas Savienības un Eiropas Padomes tiesību aktiem tiek attiecināti atšķirīgi vai pat pretrunīgi pienākumi. Stipras konvencijas pieņemšana, kuras pamatā ir tāda pati pieeja un principi kā (jaunajam) Savienības *acquis*, ir īpaši svarīga Savienības starptautiskajai stratēģijai datu aizsardzības jomā. Konvencija Nr. 108, kas ir atvērta arī valstīm, kuras nav Eiropas valstis, ir sev pievērsusi lielu uzmanību no to pasaules valstu puses, kuras gatavojas vai plāno pieņemt datu aizsardzības tiesību aktus. Komisija 2017. gada janvāra paziņojumā “Apmaiņa ar personas datiem un šo datu aizsardzība globalizētā pasaulē” (COM/2017/07 final) atsaucās uz Konvencijas Nr. 108, atzīstot, ka modernizētā konvencija balstīsies uz tādiem pašiem principiem kā ES datu aizsardzības tiesību akti un tādējādi “*veicinās konverģenci starp augstu datu aizsardzības standartu kopumu*” pasaules līmenī. Tāpēc Komisija pauda apņemšanos “*aktīvi veicināt ātru [grozījumu protokola] pieņemšanu*”.

2.3. Spēkā esošie Savienības tiesību akti un politika šajā jomā

Uz jomu, kuru reglamentē grozītā konvencija, tagad lielā mērā attiecas Savienības datu aizsardzības tiesiskais regulējums. VDAR, ko piemēro kopš 2018. gada 25. maija, un Policijas direktīva, kuras transponēšanas periods beidzās 2018. gada 6. maijā, paredz visaptverošu noteikumu sistēmu datu aizsardzības jomā un nodrošina vismaz līdzvērtīgu aizsardzību, un daudzos gadījumos — augstāku aizsardzības standartu. Saskaņā ar modernizētās konvencijas 13. pantu Puses var piešķirt datu subjektiem “plašākas aizsardzības garantijas nekā noteikts šajā Konvencijā”, tādējādi ļaujot tām brīvi pieņemt stingrāku aizsardzību.

2.4. Priekšlikuma pamatojums

Grozošais protokols stāsies spēkā, tiklīdz visas Puses būs deponējušas ratifikācijas, pieņemšanas vai apstiprināšanas instrumentus Eiropas Padomes Ģenerālsēkretāram. Turklāt, ņemot vērā ratificējošo Pušu lielo skaitu, grozījumu protokolā ir paredzēta “daļējas stāšanās spēkā” iespēja mazākā Pušu grupā pēc pieciem gadiem, tiklīdz vismaz trīs astotdaļas Pušu būtu izteikušas piekrišanu uzņemties saistības. Grozījumu protokola parakstīšanas ceremonija ir plānota 2018. gada 25. jūnijā Strasbūrā.

ES dalībvalstīm (pašlaik Konvencijas Nr. 108 vienīgajām Pusēm) būtu jāveic pasākumi, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu grozījumu protokola ātru stāšanos spēkā.

Pirmkārt, ņemot vērā to, ka modernizētajā konvencijā lielākoties būs paredzēti VDAR un Policijas direktīvai līdzīgi aizsardzības pasākumi, (daļēja) stāšanās spēkā palīdzēs veicināt Savienības datu aizsardzības standartus visā pasaulē. Konvencijai Nr. 108 tiešām bijusi ļoti liela nozīme “Eiropas datu aizsardzības modeļa” izplatīšanā visā pasaulē, jo to bieži izmanto par iedvesmas avotu valstis, kuras apsver pašas savu privātuma tiesību aktu pieņemšanu vai modernizēšanu. Tagad tas ir vēl svarīgāk, ņemot vērā to, ka daudzos pasaules reģionos pieaug to valstu skaits, kuras ievieš šādus tiesību aktus. Konvencijas Pušu aizsardzības standartu palielināšana atvieglotu arī datu plūsmas starp ES un tām konvencijas Pusēm, kuras nav ES dalībvalstis. Vairākām valstīm pievienošanās Konvencijai Nr. 108 izrādījās arī noderīga, lai sagatavotos Eiropas Komisijas iespējamam pietiekamas aizsardzības atzinumam. VDAR nostiprina šo aspektu, skaidri nosakot, ka pievienošanās Konvencijai Nr. 108 ir svarīgs faktors, kas Eiropas Komisijai jāņem vērā pietiekamas aizsardzības novērtējumā. Pat bez pietiekamības aizsardzības augstāks aizsardzības līmenis (jo īpaši attiecībā uz tiesu un ārpustiesas tiesiskās aizsardzības līdzekļu pieejamību, kā arī uzraudzības iestāžu veiktu

efektīvu uzraudzību) veicinātu datu apmaiņu, pamatojoties uz atbilstīgiem aizsardzības pasākumiem (jo īpaši tāpēc, ka šādi aizsardzības pasākumi varētu kļūt vieglāk ieviešami Pušu tiesību sistēmās).

Otrkārt, ir svarīgi saglabāt modernizētās konvencijas pilnīgu saskaņotību ar VDAR un Policijas direktīvas noteikumiem, lai ES dalībvalstis arī turpmāk varētu būt konvencijas Puses un ievērot tās noteikumus, nepārkāpjot Savienības tiesību aktus. Tas jo īpaši attiecas uz noteikumiem par brīvu datu plūsmu starp Pusēm, ņemot vērā to, ka modernizētajā konvencijā (atšķirībā no pašreizējā teksta) ir noteikts atbrīvojums no šā noteikuma Pusēm, *“kam ir saistoši saskaņotie aizsardzības noteikumi, kuri ir kopīgi valstīm, kas pieder pie reģionālas starptautiskās organizācijas.”* Tādējādi tiek nodrošināts, ka ES dalībvalstis ievēros saistības, neskatoties uz nosacījumiem attiecībā uz starptautisku pārsūtīšanu, kuri paredzēti Savienības tiesību aktos par datu aizsardzību.

Treškārt, pašreizējā Konvencija Nr. 108 neparedz starptautisku organizāciju pievienošanās iespēju. Ar grozījumu protokolu šis aspekts tiek mainīts, un tādējādi tā stāšanās spēkā ir ES nākotnes pievienošanās konvencijai nosacījums.

3. JURIDISKAIS PAMATS

Ierosinātā Padomes lēmuma pamatā ir LESD 218. panta 5. punkts saistībā ar LESD 16. pantu.

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS,

ar kuru dalībvalstīm atļauj Eiropas Savienības interesēs parakstīt Protokolu, ar ko groza Eiropas Padomes Konvenciju par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu automātisko apstrādi (ETS Nr. 108)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību (LESD) un jo īpaši tā 218. panta 5. punktu saistībā ar LESD 16. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

- (1) Padome 2013. gada 31. maijā pilnvaroja Komisiju Savienības vārdā piedalīties sarunās par Eiropas Padomes Konvencijas par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu automātisko apstrādi (EST 108) ("Konvencija Nr. 108") modernizēšanu un Savienības pievienošanās modernizētajai konvencijai nosacījumiem un kārtību.
- (2) Protokolu, ar ko groza Konvenciju Nr. 108 ("grozījumu protokols"), Eiropas Padomes Ministru komiteja pieņēma 2018. gada 18. maijā, un tas tiks atvērts parakstīšanai no 2018. gada 25. jūnija.
- (3) Grozījumu protokola mērķis ir paplašināt Konvencijā Nr. 108 noteiktās datu aizsardzības piemērošanas jomu, palielināt tās līmeni un uzlabot tās efektivitāti.
- (4) Grozītās Konvencijas Nr. 108 noteikumi, ciktāl tie attiecas uz personas datu apstrādi saistībā ar darbībām, kuras ir Savienības tiesību darbības jomā, var ietekmēt kopīgos noteikumus vai mainīt to piemērošanas jomu LESD 3. panta 2. punkta nozīmē, jo šie noteikumi sakrīt ar pienākumiem, kas paredzēti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2016/679¹ un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2016/680².
- (5) Ņemot vērā to, ka modernizētajā Konvencijā Nr. 108 lielākoties būs paredzēti līdzīgi aizsardzības pasākumi, kādi ir paredzēti Regulā (ES) 2016/679 un Direktīvā (ES) 2016/680, stāšanās spēkā palīdzēs veicināt ES datu aizsardzības standartus pasaules mērogā, atvieglos datu plūsmas starp ES un tām konvencijas Pusēm, kuras nav ES dalībvalstis, nodrošinās, ka ES dalībvalstis ievēro tām konvencijā noteiktās starptautiskās saistības, un padarīs iespējamu ES pievienošanos konvencijai nākotnē.

---

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/680 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko veic kompetentās iestādes, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem vai izpildītu kriminālsodus, un par šādu datu brīvu apriti, ar ko atceļ Padomes Pamatlēmumu 2008/799/TI (OV L 119, 4.5.2016., 89. lpp.).

- (6) Savienība nevar parakstīt vai ratificēt grozījumu protokolu, jo saskaņā ar pašreizējo Konvenciju Nr. 108 tikai valstis ir Puses.
- (7) Tāpēc būtu jāatļauj dalībvalstīm parakstīt grozījumu protokolu, kopīgi rīkojoties Savienības interesēs,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Ar šo dalībvalstīm tiek atļauts Eiropas Savienības interesēs parakstīt Protokolu, ar ko groza Eiropas Padomes Konvenciju par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu automātisko apstrādi (ETS Nr. 108), ciktāl tās noteikumi ir Savienības kompetencē.

2. pants

Dalībvalstis tiek aicinātas parakstīt protokolu parakstīšanas ceremonijā Strasbūrā 2018. gada 25. jūnijā vai agrākajā iespējamajā dienā pēc minētā datuma.

3. pants

Šis lēmums stājas spēkā tā pieņemšanas dienā.

4. pants

Šis lēmums ir adresēts dalībvalstīm.

Briselē,

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*